

Globálne hrozby (od jadrovej energie, cez klimatické zmeny či možné zneužitie objavov genetiky) môžu ľudia zvládnuť jedine vtedy, ak radikálne zmenia svoje postoje a začnú sa správať inak ako doteraz. To vnáša do globálnych trendov filozofický, predovšetkým etický rozmer. To, čo sa zdá záhadou poznania, je najmä záhadou chcenia.

- Anton Hykisch -



### Globálne výzvy pre 21.storočie

Globálne výzvy, vytvorené v rámci The Millennium Project Americkéj rady pre Univerzitu OSN, predstavujú najkomplexnejšiu výpoveď o smeroch vývoja, ktorými sa bude v najbližších 25 až 50 rokoch uberať globálna civilizácia. Samotný koncept výzvy v sebe zahŕňa slobodu voľby reagovať na danú problémovú oblasť a znamená vlastne problémové pole, ktoré sa v závislosti na zvládnutí, resp. nezvládnutí problémov, ktoré sú v ňom zahrnuté, mení buď na rozvojovú príležitosť alebo na hrozbu ďalšiemu rozvoju. Globálne výzvy boli vytvorené v priebehu rokov 1996 až 2002 viac ako 1000 expertmi z celého sveta vrátane 25 expertov zo Slovenska a z Českej republiky a sú permanentne aktualizované.



## Prečítajte si

Ak Vás problematika globalizácie zaujíma, prečítajte si niektorú z týchto kníh:

1. Ropa a svetové hospodárstvo v období globalizácie BALÁŽ, Peter, Bratislava: Sprint vŕva, 2001. 215s.
2. Globalizácia. Bratislava: Kaligram, 2000. 123s. BAUMAN, Zygmunt
3. Labyrint sveta a Slovakia, CCW, 2003, 182s. BORŠČ, Michal
4. Voľba – Globální nadvláda nebo globální vedení BRZENSKI, Zbigniew, Praha: Mladá fronta, 2004, 290s.
5. Globalizace a příroda Brno: Československá anarchistická federace, 2000. 95s.
6. Víchor globalizácie ČAROTA a kol., Bratislava: Jamex, 2002, 103s.
7. Globalizácia pro a proti EHL, Martin, Praha: Academia, 2001, 185s.
8. Průvodce globální ekonomikou EPING, Randy Charles, Praha: Portál, 2004, 237s.
9. Za horizontom globalizácie HAUDERSON, Hazel, Praha: DHARMA GAIA, 2001. 133s.
10. Nebojme sa sveta HYKISCH, Anton, Bratislava: Lizard, 2001. 371 s.
11. Globalizácia a individualizácia mládeže ONDREJKOVIČ, Peter, Bratislava: Veda, 2002, 132s.
12. O globalizácii, SOROS, George, Bratislava: Kalligram, 2002, 127s.
13. Otvorená spoločnosť, SOROS, George, Bratislava: Kalligram, 2001, 379s.
14. Kríza globálneho kapitalizmu, SOROS, George Bratislava: Kalligram, 1999, 238s.
15. Globalizácia svetovej ekonomiky, STANĚK, Peter Bratislava: Miroslav Mračno, 1999. 221s.
16. Svetová ekonomika. ŠIBL, Drahoš Bratislava: Sprint vŕva, 2000. 460s.
17. Aby prežili rok 2000. SLÁDEK, Jozef, Martin: Osveta, 1989. 163s.
18. Enviromentálny systém - VOLOŠČUK, Ivan Zvolen: Technická Univerzita, 2000. 117s.

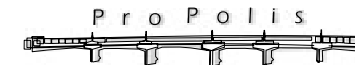
Knihy si môžete vypožičať v Mestskej knižnici v Piešťanoch, Školská 19, tel.: 033/ 772 59 82



Nezisková organizácia pre trvalo udržateľný život, občianske aktivity a rozvoj demokracie v piešťanskom regióne

Vydal: ProPolis, n.o, Hlboká 16, 921 01 Piešťany  
 web: www.propolis.sk, e-mail: propolis@propolis.sk  
 v spolupráci s Mestskou knižnicou v Piešťanoch  
 Školská 19, 921 01 Piešťany  
 web: www.kniznica.sk, e-mail: kniznica@kios.sk

2005



Nezisková organizácia pre trvalo udržateľný život, občianske aktivity a rozvoj demokracie v piešťanskom regióne

## CHRÁŇME SI NÁŠ SVET



## INFORMAČNÝ MATERIÁL O GLOBALIZÁCII

## Globalizácia je fakt, nie otázka politickej voľby

Globalizácia sa dostala do našich každodenných životov bez toho, aby sme si to uvedomili. Málokto z nás sa zamýšľa nad tým, kde bude nakupovať, či pri dovolenke potrebuje víza alebo ako sa k nám dostal internet či mobilné siete. Všetci si však uvedomujeme, že kriminalita a naše životné prostredie sa zhoršuje.

### Kto za to môže?

Odpoveď je jednoduchá – globalizácia. Nadnárodné spoločnosti, ktoré vlastnia veľké množstvo peňazí, priamo vstupujú do našich životov. Globalizácia je správaná vzájomnou závislosťou rôznych subsystémov a vzťahom medzi jednotlivými aktérmi svetovej politiky. Nie je len medzinárodným poriadkom, ale aj faktorom jeho zmien. Zároveň núti prehodnocovať úlohy a možnosti národných štátov ako rozhodujúcich aktérov medzinárodných vzťahov. Miera internacionalizácie dnes už prekračuje kritický prah a formuje sa planetárna štruktúra vzťahov. Je zrejmé, že primárny a určujúci charakter a význam ekonomických procesov a vzťahov sa znútra štátnych celkov presúva na globálnu úroveň. Dominantnými a rozhodujúcimi sa stávajú tie ekonomické procesy, v ktorých majú kľúčovú pozíciu a vplyv transnacionálni aktéri - nielen medzinárodné inštitúcie, ale aj, a najmä, nadnárodné korporácie.

### Kto vlastní tieto spoločnosti ?

Sú to najvyspelejšie štáty sveta ako USA. Tieto spoločnosti sa so svojimi podnikmi „tlačia“ do každého kúta Zeme. Niekedy v prospech ľudstva, niekedy nezmyselne, niekedy na úkor prírody. Ich cieľom je zjednotiť ekonomiku sveta vo svoj prospech.



1

Globalizácia nám umožňuje voľnosť cestovania a spoznávanie nových kultúr, no zároveň nás obmedzuje sprísňovaním pasových kontrol. Nadnárodné spoločnosti nám predkladajú množstvo nových pracovných príležitostí, no popri gigantických hypermarketoch naše malé domáce podniky upadajú a ľudia prácu strácajú. Hovorí vám niečo heslo kultúra konzumu ?



Zamysleli ste sa nad tým, ako sa stravujeme? Naši prarodičia si jedlo pripravovali doma z toho, čo vypestovali a dochovali. Dnes už stačí, aby sme z auta vstrčili ruku a jedlo nám naservirujú priamo do nej. Firmy s rýchlym občerstvením nám ponúkajú lahodné, chrumkavé, avšak zdraviu neprospešné produkty. Ich dovoz do všetkých kútov sveta ohrozuje naše prostredie, ktoré tu zanechávame pre našich potomkov.

Vďaka globalizácii meníme naše kultúrne návyky, cestujeme, kupujeme v hypermarketoch, konzumujeme lacnú kultúru, pripájame sa na internet a tým sa stávame jej súčasťou.



2

## Slovensko 21 - Vízia pre 21.storočie

Projekt Slovensko 21 - Vízia pre 21.storočie je komplexným projektom analyzujúcim doterajší vývoj, súčasný stav a perspektívy budúceho vývoja slovenskej ekonomiky a spoločnosti v kontexte globálnych civilizačných trendov spolu s predstavou budúcej podoby slovenskej ekonomiky a spoločnosti v časovom horizonte do roku 2025. Súčasťou projektu je načrtnutie ciest, ktorými by sa Slovensko mohlo v danom časovom horizonte a opätovne začleniť do hlavného civilizačného prúdu a priblížiť sa skupine vyspelých krajín sveta. Rok 2025 bol vybratý ako časový horizont projektu Slovensko 21 - Vízia pre 21.storočia z dôvodu, že väčšina najnovších vízií a prognostických štúdií spracovaných na globálnej úrovni i na úrovniach jednotlivých štátov, príp. regiónov má práve tento časový horizont. Toto umožní využitie najnovších poznatkov z uvedených prác pre potreby projektu. Projekt Slovensko 21 - Vízia pre 21.storočie bude z hľadiska metodologických východísk kompatibilný s projektom The Millennium Project Americkéj rady pre univerzitu OSN, čo umožňuje využitie výsledkov tohoto projektu a ich vyhodnotenie pre podmienky Slovenska. Ide najmä o Globálne výzvy, Prognózu vedy a technológie do roku 2025, Index stavu budúcnosti, Globálne exorativne scenáre do roku 2025, Scenáre environmentálnej bezpečnosti do roku 2025.

- Ing. Ivan Klíneč, Prognostický ústav SAV, Bratislava -

### Je len na nás, aby sme si svedomito vybrali, ktoré účinky budeme využívať.

#### PRIAZNIVÉ ÚČINKY

- vyššia mobilita osôb
- spoznávanie nových kultúr
- väčšia sloboda pohybu
- rast pracovných príležitostí
- rušenie vízových povinností
- rýchle šírenie nových technológií (internet, lekárstvo)



#### NEPRIAZNIVÉ ÚČINKY

- anonymná kriminalita
- rozdeľovanie ľudstva na chudobných a bohatých
- rast emigrácie
- hromadné bankroty
- poškodzovanie životného prostredia
- rast počtu vážhových
- šírenie kultúry konzumu
- konzum lacnej brakovej kultúry

3